

hosszabb-rövidebb vendégfellépésekkel szerepel a fővárosban és vidéken. Férjhez ment dr. Farkas Ferenc színigazgatóhoz. (L. o.).

Számadás. Inkább a kisebb, sokat utazó társulatoknál ismerik. Mozdulás előtt (mielőtt másik községbe megy a társulat) kiírják a fekete táblára: „Számadás”. Tulajdonkép gáge-kifizetés volna ez, de bizony legtöbb esetben csak a színész járandóságát állapítja meg az igazgató s erre a járandóságra kap azután az illető nagy kinos-keservesen annyi utólagos „előleg”-et, amennyivel a lakás, koszt és mosás tartozását kiegyenlítheti, szóval „mozdulhat”. Ez a jobbik eset, mert van azután olyan megoldás is, hogy az igazgató írással fizeti ki a színészt.

Szamosi Elza, operaénekesnő, sz. 1881-ben, Budapesten, megh. 1924. júl. 15-én, u. o. (Családi neve: Szamek, atyja orvos volt.) Egészen fiatalon az operetszínpadon tünt fel a ritka tehetségű énekesnő, aki előbb a Király Színházban, majd a régi Népszínházban jutott vezető primadonnaszerephez és részesült sok zajos ünneplésben. Itt 1904. jan. 29-én mutatkozott be a „Katinka grófnő” című operettnben. A sikerek, a neki írott szerepek nem kábították el. Az operetszínpadot csak ugródeszkának tekintette, nagyobbra vágyott, folyton tanult, fejlesztette hajlékony, magassában is csillogó mezzoszopránját és az alig tizenhétéves operetprimadonna külföldre ment, hogy az operaszínpadon próbáljon szerencsét. Előbb a lipcei városi színházban, majd Berlinben, a Komische Opernél működött nagy sikerrel és különösen mint Carmen aratott nagy sikert. Mint kész, nagy repertoárral rendelkező operaénekesnő tért vissza Budapestre, ahol 1904-ben az Operaház szerződtette tagjai sorába. Bemutatkozott: szept. 20-án, a „Navarrai leány”-ban, mint Anita. A tíz év alatt, amelyet az Operaház kötelékében töltött Szamosi Elza, művészi produkciója egyenletes, értékes emelkedést mutatott. Különösen mint a Puccini-operák hősnője aratott sok nagy sikert. A „Manon Lescaut” után a „Pillangókisasszony” amelynek címszerepét a Buda-

pesten időző illusztris szerző vezetése mellett tanulta be, valóságos diadal volt, és a művésznő Puccini kérésére vállalkozott arra, hogy ezt a szerepet Amerikában is kreálja. Abban az időben, amikor még nem divatból mentek magyar művészek Amerikába és amikor az ilyen tengerentúli kirándulás nem annyira üzleti, mint inkább művészi vállalkozás volt, a magyar Szamosi Elza, akit férje, dr. Somló Nándor orvos (megh. 1912. dec. 2.) is elkísért útjára, nagy feltűnést keltett a kis Cso-csozán törekeny alakjának, fájdalmas tragédiájának eljátszásával az amerikai operaszínpadokon. Több havi távollét után visszatérve, folytatta működését az Operaházban, ahol különösen Sába királynője, Mignon, Márta (Hegyek alján), Mimi a „Bohémélet”-ben, Tosca és a „Nyugat lánya” voltak még híres szerepei. Időközben elvált férjétől és kiváló partnerének, Környei Bélának lett a felesége, akivel együtt ment a háború kitörése után Bécsbe. Ezzel véget is ért Szamosi Elza művészi pályafutása. Bécsben csak énektanítással foglalkozott és onnan visszatérve sem lépett többé színpadra. A háború alatt Környeitől is elvált és Reiss József fővárosi nagykereskedő felesége lett. Csendes, visszavonult életet folytatott, későbbi években énektanítással is foglalkozott, de színházban már csak a nézőtérén volt látható, ahol gyakran megjelent. Ott volt minden nevezetesebb operaelőadáson és sűrűn látogatta a hangversenyeket is.

Szamosujvári színészet. Szamosujvárott (Szolnok-Doboka m.) 1824. febr. 12-én, I. Ferenc király születésnapján, a tanuló ifjúság „egy szép theatrialis darabot” adott elő „Jó'sef elárultatása testvéreitől” cím alatt. Nyolcadnapra — közkívánatra — megismételték e színművet. — („Magyar Kurir”, 1824. 32. szám.) 1842-ben Göde István itt az igazgató, aki midőn innen elbúcsúzott, nyilvánosan megköszöni a meleg támogatást, a következő levélben: „Hálás köszönetünket nyilvánítjuk Szamos Ujvár sz. kir. Városa ns tanácsa 's választott esküdt közönsége azon ritka honfi érzelmet nyilvánító kegyességökért, minélfogva